

Fietsbeleid

voor een duurzaam lokaal mobiliteitsbeleid

Voor de Vlaamse regering is een kwalitatief en coherent fietsbeleid een prioriteit. De lokale overheden zijn een belangrijke partner in de realisatie daarvan. Om de uitbouw van het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk op gemeentewegen te stimuleren besliste de Vlaamse regering recent om een Fietsfonds op te richten in samenwerking met de provincies. Naast de realisatie van het fietsroutenetwerk is het ook van belang om een fietsmentaliteit uit te bouwen. Lokale overheden kunnen daarbij helpen door bijvoorbeeld fietsacties te organiseren, al dan niet gekaderd in de Week van de Zachte Weggebruiker.

Foto: Peter Van Hoof

Fietsstimulerende ideeën

De Week van de Zachte Weggebruiker kan net dat extra zetje geven om een fietsactie te organiseren, maar dergelijke acties kunnen uiteraard heel het jaar rond. Een paar ideeën.

Rotselaar: fietsvergoeding & acties

De gemeente Rotselaar geeft al sinds 1 juli 2001 een fietsvergoeding aan eigen personeel, en was daarmee een van de eerste in Vlaanderen. Sofie Geens, mobiliteitsambtenaar Rotselaar: "Sinds de toekenning van de fietsvergoeding kregen we alleen maar positieve reacties. Ongeveer 15 % van de personeelsleden fietst naar het werk, en krijgt dus ook een vergoeding. Voor dienstverplaatsingen kan ons personeel een dienstfiets gebruiken. We proberen ook de bevolking te stimuleren om te fietsen, onder andere met acties als 'Met belgerinkel naar de winkel' en het 'Korterrittencontract'. We ondersteunen ook fietsstimulerende acties in scholen. In 2004 maakten we bijvoorbeeld een schoolroutekaart met aanbevolen fietsroutes, de minder veilige routes werden in het rood aangeduid. Voor het maken van die kaart kregen we subsidies via module 15 van het mobiliteitsconvenant."

Leuven: fietskaart

De voorbije jaren heeft Leuven heel wat projecten gerealiseerd rond veilig en comfortabel fietsen. De stad vond het dan ook tijd om haar fietsnetwerk in kaart te brengen en bracht begin mei een fietskaart uit. Op de fietskaart zijn onder andere het fiets-

routenetwerk, gevaarlijke punten voor fietsers, geplande werken en fietsenstallingen aangeduid. Met die kaart kunnen inwoners zelf de veiligste fietsroute naar hun bestemming kiezen. De kaart zal eenmalig in elke Leuvense brievenbus terechtkomen. Vanaf volgend jaar wordt de kaart ook elk jaar verspreid bij de jongeren van het laatste jaar lager onderwijs. De totale kostprijs bedraagt 22.314 euro. De stad Leuven startte de procedure om hiervoor subsidies aan te vragen via module 15 van het mobiliteitsconvenant. Dergelijke fietskaarten bestaan ook al in Turnhout, Genk, Veurne, Diksmuide, Koksijde, Gent, Kortrijk en De Panne.

Herent: engagement voor fietsbeleid

Het gemeentebestuur van Herent sloot in het begin van zijn legislatuur een overeenkomst met de Fietsersbond. In de overeenkomst belooft de gemeente onder meer om in haar mobiliteitsbeleid aandacht te besteden aan de zachte weggebruiker, fietsstimulerende acties te organiseren, fietsinfrastructuurwerken uit te voeren volgens de aanbevelingen in het Vademecum Fietsvoorzieningen en te bespreken met de Fietsersbond, ... De Fietsersbond beloofde in ruil opmerkingen en klachten i.v.m knelpunten te verzamelen en door te geven aan de gemeente. Na vijf jaar wordt de overeenkomst nog steeds met succes nageleefd.

Sommige fietsstimulerende acties kunnen deels gesubsidieerd worden via module 15 van het mobiliteitsconvenant. Voor voorwaarden en info: www.mobielvlaanderen.be/convenants (modules - module 15 - subsidiëring van flankerende maatregelen ter ondersteuning van een duurzaam lokaal mobiliteitsbeleid).

Foto: Rotselaar

Ouders uit het oudercomité verkennen met de leerlingen de veilige routes die op de schoolkaart staan (Rotselaar).

Foto: Rotselaar

Sommige kerkwegels werden verhard om zo meer veilige fietsroutes te kunnen creëren (Rotselaar).

Alle inwoners van Leuven krijgen tijdens de Week van de Zachte Weggebruiker een fietskaart met veilige routes.

Fietsenstallingen De Lijn

De Lijn en het Vlaamse Gewest subsidiëren een heel gamma fietsenrekken voor 75 %. Sinds vorig jaar zit er ook een overdekte fietsenstalling in het aanbod.

De overdekte fietsenstalling uit het gamma van De Lijn sluit helemaal aan bij het design van de gesubsidieerde schuilhuisjes van De Lijn. Ze biedt met haar 4 U-vormige aanleunbeugels plaats aan acht fietsen en kost in totaal 4.480 euro. Het Vlaamse Gewest en De Lijn betalen hiervan 3.360 euro, zodat de gemeente nog slechts 1.120 euro moet betalen. De fietsenstalling moet uiteraard in de onmiddellijke omgeving van een halte van De Lijn geplaatst worden.

Overdekte fietsenstalling:

- Lengte: 4,15 m
- Breedte: 2,10 m (dak)
- Hoogte: 2,19 m

Een gemeente betaalt slechts 1.120 euro voor een overdekte fietsenstalling van De Lijn.

Foto: Epsilon

Niet overdekt

De Lijn biedt ook 6 niet-overdekte fietsenstallingen aan. Ook die worden voor 75 % gesubsidieerd door het Vlaamse Gewest en De Lijn. De prijs voor de gemeente varieert van 38 euro tot 64,50 euro per beugel. Alle fietsenstallingen werden goedgekeurd door de Fietsersbond.

Alle fietsenstallingen van De Lijn zijn goedgekeurd door de Fietsersbond.

Foto: Peter Van Hoof

Voor meer details en prijzen, vraag de brochure 'halte-accommodatie' via op1lijn@delijn.be. U kunt deze brochure ook downloaden op www.delijn.be/overheden (halte-accommodatie)

Recreatief fietsen in Limburg

Limburg Fietsparadijs, dat is de slogan waarmee de provincie Limburg uitpakt om het fietstoerisme te stimuleren. Met succes. Limburg heeft de laatste jaren dan ook een zeer uitgebreid en bewegwijzerd bovenlokaal recreatief fietsroutenwerk uitgebouwd. Onlangs werd het netwerk tot 'achtste wereldwonder' uitgeroepen door de luisteraars van Radio 2.

In juni 1995 al startte het Regionaal Landschap Kempen en Maasland met de aanleg van het fietsrouten netwerk in Limburg. In een eerste fase werden 450 km fietsroutes aangelegd waarvan meer dan 150 km autovrij. Ondertussen is het volledige recreatieve netwerk voltooid. Het heeft een totale lengte van maar liefst 1.840 km, verdeeld over vier regio's: Maasland, Haspengouw, Mijnstreek en Limburgse Kempen.

Dankzij het unieke systeem van fietsknooppunten kan de fietser gemakkelijk zelf zijn route uitstippelen.

Toerisme Limburg

Knooppunten

Naast de mooie en kwalitatieve fietspaden is ook de bewegwijzering belangrijk om toeristen te lokken. Limburg heeft daarvoor een uniek systeem van fietsknooppunten bedacht. Een knooppunt ontstaat wanneer fietswegen van het fietsrouten netwerk elkaar kruisen. De knooppunten zijn genummerd en aangeduid op een fietskaart, samen met de afstanden. De fietser kan zo zelf een onbeperkt aantal combinaties maken en zelf zijn traject uitstippelen.

Toerisme Limburg

Fietsonthaal- en servicepunten

Om het comfort van de fietser nog te verhogen, werden langs het netwerk 'fietsonthaal- en servicepunten' ingericht. Sinds kort hebben ze allemaal dezelfde nieuwe look in herkenbare, speelse basisvormen die het landschap niet verstoren.

Functioneel fietsrouten netwerk

Limburg is net als de andere provincies ook volop bezig met de realisatie van het functioneel fietsrouten netwerk, dat deels zal aansluiten op het recreatieve netwerk.

De fietser vindt alle informatie over het fietsrouten netwerk onder meer in de fietsonthaal- en servicepunten.

Het bovenlokaal fietsroutenetwerk

Ongeveer 7 jaar geleden engageerden de provincies en de Vlaamse overheid zich om samen een bovenlokaal fietsroutenetwerk uit te tekenen en te realiseren. Het functionele netwerk kreeg daarbij voorrang op het recreatieve netwerk. Het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk moet mensen stimuleren om de fiets te gebruiken voor functionele verplaatsingen naar het werk, de winkel of naar school.

“De realisatie van het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk is volop aan de gang.”

Annelies Janssens, coördinator provinciaal fietsbeleid provincie Vlaams-Brabant

Hoe ver staat het met de realisatie van het bovenlokaal fietsroutenetwerk?

Annelies Janssens: “In 1999 zijn alle provincies samen met het Vlaamse Gewest begonnen met het uittekenen van een bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk. Dat heeft ongeveer 2 jaar geduurd. Ook de gemeenten werden gecontacteerd om suggesties te doen. Sinds 2001 zijn we bezig met de realisatie ervan. Een aantal trajecten van het uitgetekende netwerk waren al jaren in orde, bijvoorbeeld oude spoorwegbeddingen. Veel andere wegen beschikten niet over veilige fietsinfrastructuur. Hier werd de voorbije jaren hard aan gewerkt. Momenteel zijn er van de geplande 11.733 km bovenlokale fietsroutes in heel Vlaanderen 2.212 km - bijna 20% - gerealiseerd conform de richtlijnen in het Vademecum Fietsvoorzieningen. 4.688km of 40% heeft wel fietsinfrastructuur, maar die voldoet niet aan de richtlijnen qua breedte of type fietspad. We zijn nu volop bezig met de realisatie. Toch is het niet de bedoeling dat er overal fietspaden komen. Soms gaat het ook over fietsroutes langs zeer rustige landelijke wegen. Ook in dorpscentra is het niet altijd mogelijk aparte fietspaden aan te leggen, dan zijn andere veiligheidsmaatregelen noodzakelijk.”

Welke rol neemt de provincie op bij het realiseren van het netwerk?

“De provincies beheren het bovenlokaal functioneel netwerk en waken over de afstemming met andere fietsroutenetwerken: internationale, recreatieve en lokale. We stimuleren gemeenten om fietspaden aan te leggen, zodat het bovenlokaal netwerk sneller gerealiseerd zou worden.

Voor de aanleg van fietsinfrastructuur op gemeentewegen kunnen de gemeenten bij de provincies aankloppen voor subsidies.

De gemeenten worden hier ook begeleid bij het opmaken van een kwaliteitsvol ontwerp. Daarnaast coördineren we gemeentegrensoverschrijdende projecten, bijvoorbeeld voor een nieuwe fietsroute tussen Londerzeel en Kapelle-op-den-Bos.

De provincie volgt ook alle fietspadprojecten op gewestwegen op in de Gemeentelijke Begeleidingscommissie en de Provinciale Auditcommissie. De provincies leggen ook zelf fietspaden aan langs de eigen provinciewegen. Sommige provincies leggen ook elders zelf fietspaden aan.

Daarnaast bundelen de provincies ook hun krachten rond sensibilisatiecampagnes, bewegwijzering en fietsenstallingen. Fietsenstallingen aan haltes van openbaar vervoer zal zeker één van de toekomstige aandachtspunten worden.”

De provincies zullen ook een belangrijke rol spelen in het aangekondigde Fietsfonds?

“Dat klopt. Omdat meer dan de helft van het bovenlokaal netwerk op gemeentewegen ligt, zal het Vlaamse Gewest in de toekomst mee investeren in deze fietspaden. De modaliteiten hiervoor moeten nog verder uitgewerkt worden, maar de Vlaamse subsidie zal gekoppeld worden aan de provinciale subsidie.”

Het Fietsfonds

Zowel de Vlaamse regering als de provincies storten 10 miljoen euro in het Fietsfonds. Met de totale pot van 20 miljoen euro zullen fietspaden op gemeentewegen worden gerealiseerd in het kader van het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk: fietspaden langs gemeentewegen die belangrijk zijn voor woon-werk-, woon-school- en woon-winkelverkeer. Met het oog op het Fietsfonds zullen de subsidiereglementen van de provincies binnenkort gestroomlijnd worden, zodat ze in heel Vlaanderen uniform zijn. Het Fietsfonds treedt in werking vanaf 2007. We houden u verder op de hoogte in de volgende nummers van Mobiliteitsbrief.

Nieuwe editie Vademecum Fietsvoorzieningen

Het Vademecum Fietsvoorzieningen is al sinds 2001 dé leidraad voor alle wegbeheerders die fietsinfrastructuur aanleggen of vernieuwen. In mei wordt er een nieuwe editie verspreid. Vooral het onderdeel 'ontwerprichtlijnen voor fietsvoorzieningen' werd aangepast.

De aanpassingen aan het Vademecum Fietsvoorzieningen kwamen tot stand na overleg tussen AWV, de Fietsersbond en een studiebureau. De nieuwe versie van het Vademecum Fietsvoorzieningen zal op initiatief van Vlaams minister van Mobiliteit Kathleen Van Brempt en Vlaams minister van Openbare Werken Kris Peeters tijdens de Week van de Zachte Weggebruiker (6-14 mei) gratis op cd-rom bezorgd worden aan iedereen die destijds ook het papieren exemplaar ontving, onder meer alle Vlaamse gemeenten. U kunt het nieuwe vademecum ook gratis downloaden op www.mobielvlaanderen.be (beleid - vademecums). Nieuwe abonnees betalen 8 euro voor de cd-rom.

Wat is nieuw?

Een greep uit de meest opvallende wijzigingen in het Vademecum Fietsvoorzieningen:

- De aanbevolen minimumbreedte van een fietspad wordt 1,75 m (in plaats van 1,50 m).
- Nog meer dan in de vorige editie wordt er nadruk gelegd op de veiligheid en het comfort voor de fietsers door het juiste materiaalgebruik, en wordt aanbevolen om monolithische verharding zoals asfalt of beton te gebruiken boven kleinschalige materialen.
- Nieuwe aanbevolen afmetingen voor busbanen waarop fietsers toegelaten zijn.
- Meer advies over de voorrangregeling op kruispunten. Er is naar meer overeenstemming gezocht met het verkeersreglement in verband met de aanduiding van 'specifieke beddingen' voor 'specifieke gebruikers' (artikel 40 ter van de wegcode: 'Voor de autobestuurder wordt het oversteken van gedeeltes van de openbare weg die niet voor hem voorbehouden zijn, zoals een trottoir of een fietspad, beschouwd als een manoeuvre, waardoor hij verplicht is voorrang te verlenen aan de weggebruikers die zich erop verplaatsen').
- Bepalingen i.v.m. het te voorziene aantal fietsenstallingen.
- Nieuwe bepalingen ter uitvoering van het openstellen van éénrichtingsstraten in beide richtingen voor fietsers.

Meer info en bestellingen: Freddy De Sutter, Departement Mobiliteit en Openbare Werken, tel. 02-553.78.33.

Foto: AWV

Beton en asfalt zijn veiliger en comfortabeler voor de fietser dan kleinschalige materialen.

Foto: AWV

De nieuwe aanbevolen minimumafmeting voor een fietspad is 1,75 m.

Goed om weten

Oproep: meldpunt knelpunten

Het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap werkt op vraag van Vlaams minister van Mobiliteit Kathleen Van Brempt aan een digitaal 'meldpunt knelpunten' waar burgers problemen op fietspaden zullen kunnen melden. Deze informatie zal bezorgd worden aan wegbeheerders en beleidsvoerders zodat zij maatregelen kunnen nemen om te komen tot veilige en comfortabele fietsverplaatsingen. Om het project verder te verfijnen, is men op zoek naar gemeenten die mee willen nadenken over de concrete realisatie van dit concept en/of die hun eigen ervaring met meldpunten ter beschikking willen stellen. Geïnteresseerde gemeenten kunnen contact opnemen met Dirk Verhoeven op 02-553.71.40 of dirk.verhoeven@lin.vlaanderen.be

Vlaams Congres Verkeersveiligheid

Op 19 mei 2006 organiseren de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) en het Steunpunt Verkeersveiligheid voor de vierde maal het Vlaams Congres Verkeersveiligheid. Het congres staat in het teken van de zachte weggebruiker. In de voormiddag is er een algemeen gedeelte waarin u een overzicht krijgt van de verkeers(on)veiligheid voor de zachte weggebruikers in Vlaanderen. In de namiddag kunt u zich laten inspireren door een aantal goede voor-

beelden. Alle domeinen komen daarbij aan bod: educatie, sensibilisatie, infrastructuur, technologie en handhaving. Naar aanleiding van het congres wordt ook een 'Jaarboek Verkeersveiligheid' uitgegeven. ■ **Wanneer:** 19 mei 2006 ■ **Waar:** Vlaams Parlement ■ **Prijs:** 90 euro, inclusief jaarboek ■ **Meer info:** VSV, Stijn Dergent, tel. 015-44.65.55, stijn.dergent@verkeerskunde.be, www.verkeerskunde.be

Bereikbaarheidsadviseurs aangesteld

Vlaams minister van Openbare Werken Kris Peeters heeft in elke Vlaamse provincie een 'bereikbaarheidsadviseur openbare werken' aangesteld. De bereikbaarheidsadviseurs zullen voortaan instaan voor de communicatie tussen de actoren die betrokken zijn bij de openbare werken en de lokale handelaars en omwonenden. Door die betere communicatie moet tijdens de werken een optimale bereikbaarheid gegarandeerd worden. Voorts voorziet minister Peeters tegen eind 2006 eveneens een project 'provinciale coördinatiepunten wegenwerken'. Dit coördinatiepunt zal de verschillende wegwerkzaamheden op de gewestwegen moeten coördineren. Het zal een belangrijke rol spelen bij de planning en de timing van de werkzaamheden.